

Factsheet

Zelfdoding onder agrariërs

Maart 2025

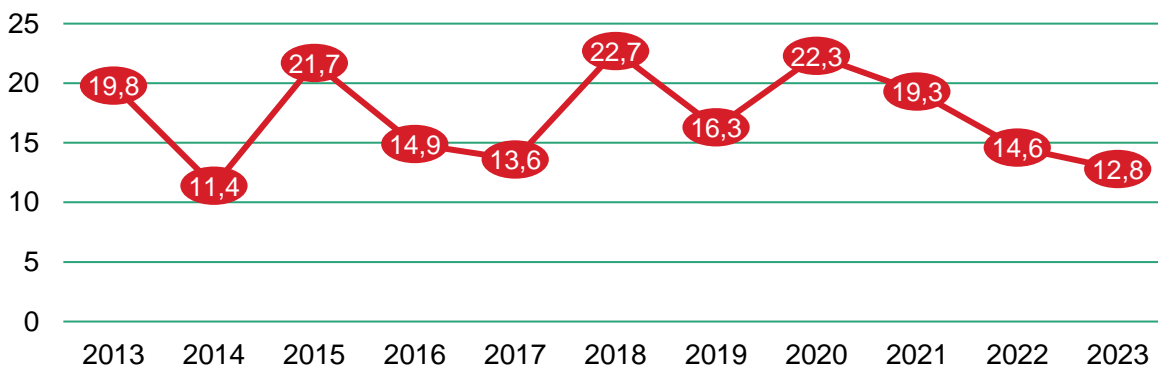
Al langere tijd zijn er zorgen over de mentale gezondheid van agrariërs. In deze factsheet zet 113 Zelfmoordpreventie in samenwerking met LTO Nederland en TABOER de meest recente kennis over zelfdoding onder agrariërs op een rij.

De Standaard Bedrijfsindeling (SBI) is een manier om werksectoren te groeperen. Bedrijven in de landbouw, veeteelt, bosbouw en visserij vormen samen de agrarische sector, met SBI-codes in de categorie A¹. Wanneer we spreken over 'agrariërs', doelen we op alle personen die in het kalenderjaar voor overlijden als werknemer of directeur-groootaandeelhouder (DGA) werkzaam waren in een bedrijf met een SBI-code in de categorie A (landbouw, veeteelt, bosbouw en visserij) plus alle zelfstandig ondernemers met een SBI-code in deze categorie.

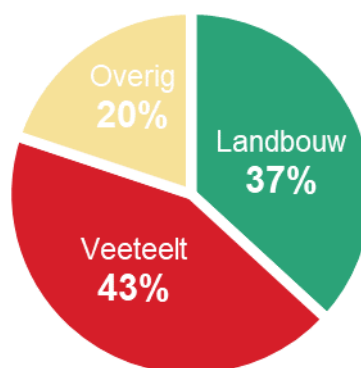
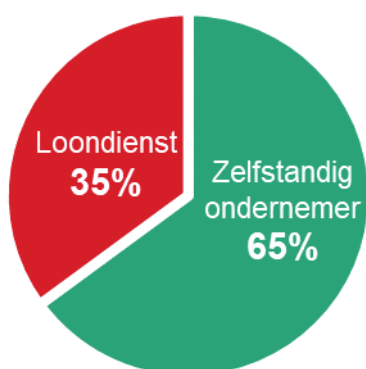
Cijfers

In 2023 overleden 1863 mensen in Nederland door zelfdoding. 16 van hen waren kort voor overlijden werkzaam in de agrarische sector*. Over de periode 2013-2023 hebben **mannen**, mensen van **middelbare leeftijd** (50-69 jaar) en **zelfstandig ondernemers** het hoogste risico om te overlijden door zelfdoding. Zelfdoding komt relatief het vaakst voor in de **veeteeltsector**².

Zelfdoding in de agrarische sector (per 100.000 agrariërs)*

2013-2023. Bron: CBS

Verdeling van zelfdodingen in de agrarische sector, 2013-2021. Bron: CBS

Vergelijking met andere sectoren

Gemiddeld overleden tussen 2013 en 2023 **17*** per 100.000 mensen die werkzaam waren in de agrarische sector door zelfdoding.

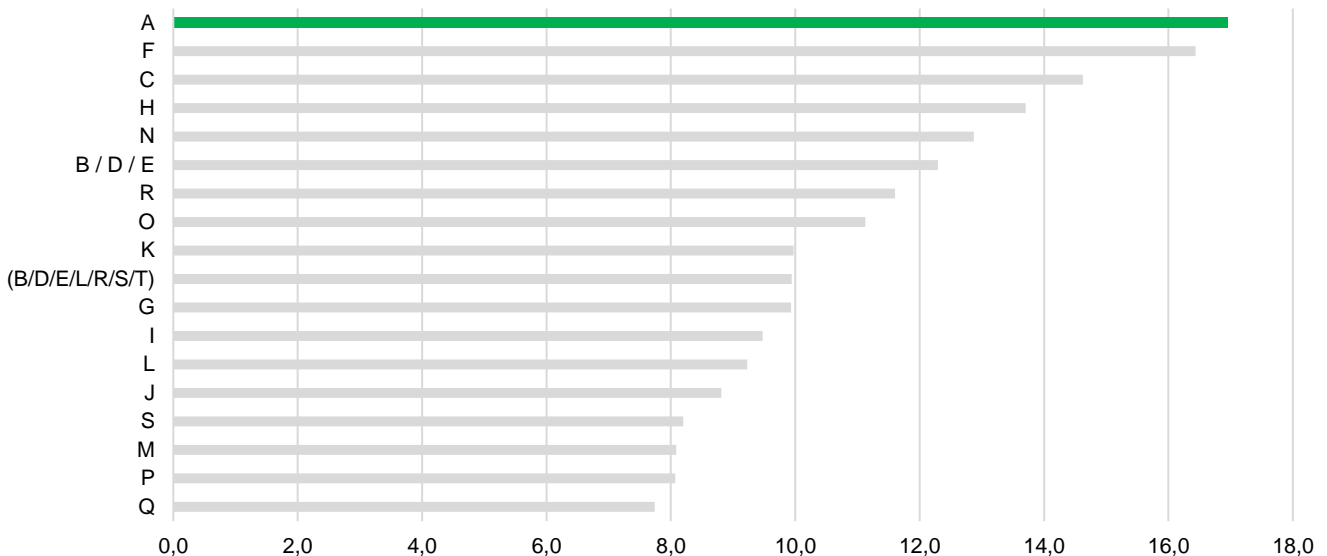
Mensen die werkzaam zijn in de agrarische sector hebben **relatief het hoogste risico** op zelfdoding. Andere werksectoren met een relatief hoog risico zijn de **bouw** (F) en **industrie** (C). Sectoren met een relatief laag risico op zelfdoding zijn advisering, onderzoek en specialistische zakelijke dienstverlening (M), het onderwijs (P) en de zorg (Q).

17

zelfdodingen per
100.000
werkenden in de
agrarische sector

Zelfdodingen per werksector (per 100.000 werkenden)*

2013-2023. Bron: CBS

Risicofactoren

Suïcidaliteit is complex en van verschillende factoren afhankelijk. Suïcidale gedachten ontstaan altijd vanuit een wisselwerking tussen tal van omgevings- en individuele kenmerken. Een aantal factoren waarvan we weten dat ze het risico op zelfdoding verhogen, zijn bij agrariërs vaker aanwezig dan bij mensen die in andere sectoren werkzaam zijn.

- Het welzijn van agrariërs heeft vooral te lijden onder de **hoge druk** van **veranderende wet- en regelgeving**, **geldzorgen** (kleine winstmarges, afhankelijkheid banken), en het **negatieve imago** van de agrarische sector³.
- Agrariërs hebben vaker **depressieve symptomen** dan mensen die werken in andere sectoren⁴.
- **Onvoorspelbare gebeurtenissen** (ziekte van het vee) spelen ook een rol. Zo leidde de mond- en klauwzeercrisis in 2001 onder veel Nederlandse boeren tot post-traumatische klachten⁵.

Wetgeving
Hoge *werkdruk*
Beeldvorming
Onzekerheid
Geografische en
Sociale isolatie
Onvoorspelbare
gebeurtenissen

Maak je je zorgen over een agrariër in je omgeving?

- Is er sprake van een **levensbedreigende situatie**? Bel 112 bij fysiek gevaar of waarschuw de huisarts(enpost) of een eerstehulp post die de crisisdienst kan inschakelen. **Laat de ander niet alleen** en blijf tot professionele hulp is gearriveerd.
- **Kies het juiste moment** om het gesprek aan te gaan: niet in een groep, maar in een ontspannen omgeving waarin je echt aandacht kunt hebben voor de ander.
- **Zoek samen hulp** bij de eigen huisarts of hulpverlener.
- **Vraag door** als iemand bij je komt met andere problemen. Vaak zit de 'echte hulpvraag' hierin verborgen. Door schaamte en angst vinden veel boeren het moeilijk om concreet te benoemen dat ze hulp nodig hebben³.
- Het bespreekbaar maken van mentale gezondheidsproblemen en suïcidale gedachten is hard nodig. Praat over je eigen emoties en ervaringen en vraag anderen er ook actief naar. **Ontkracht het idee dat over emoties praten zwak is** en doorbreek het taboe op het zoeken van hulp.
- In niet-levensbedreigende situaties: wil je **advies van een van de psychologen** van 113 Zelfmoordpreventie? Bel naar de Overleg & Advieslijn. Deze is iedere werkdag van 10.00 tot 16.00 uur te bereiken op 020 311 3888.
- **TABOER** wil helpen om het aantal zelfdodingen in de agrarische sector te verminderen. Dit doen zij door handvatten te geven bij het herkennen van signalen bij boeren en tuinders en tips om het gesprek aan te gaan (via de [toolbox](#)). Meer informatie is terug te zien in het webinar: "[Suïcidepreventie in de agrarische sector](#)".
- Meer leren over hoe je het gesprek aan gaat als je vermoedt dat iemand aan zelfdoding denkt? **Volg de gratis online training** van 113 Zelfmoordpreventie, via vraagbaar.113.nl/online-training.

Dit zeggen agrariërs zelf:

Ja, als ik zeg: "Ik loop bij zo iemand." Dan zeggen ze: "Goh, dat is ook een watje."

Ik denk dat de gemiddelde boer zich momenteel schaamt om te zeggen dat hij boer is... Want boer is in Nederland een scheldwoord geworden.

Schaamte, faalangst. Je geeft niet gauw toe dat je het niet goed hebt gedaan.

Je wilt het voor je vrouw en kinderen goed doen. Je gaat thuis niet vertellen dat het niet goed gaat. Dat wil je niet vertellen.

Je kan wel zeggen waar het op staat, maar de overheid bepaalt alles. Alles wordt bepaald voor jou.

Heb je zelf hulp nodig?

- Blijf **niet alleen rondlopen** met gedachten aan zelfdoding. Het kan helpen om iemand die je vertrouwt te laten weten hoe je je voelt, bijvoorbeeld een familielid, vriend of kennis. Zij kunnen bijvoorbeeld met oplossingen komen waar je zelf mogelijk nog niet aan hebt gedacht.
- Je kan **altijd contact opnemen** met 113 Zelfmoordpreventie. Dit kan telefonisch via 0800-0113 en via chat op www.113.nl. Alles wat je deelt met 113 blijft anoniem en vertrouwelijk.
- **Bezoek je huisarts**, samen kun je onderzoeken wat je nodig hebt.

Heb je vragen op agrarisch vlak?

- LTO Noord, ZLTO en Zorg om Boer en Tuinder hebben **TABOER** opgericht. TABOER is een onafhankelijk loket voor boeren en tuinders waar je terecht kunt voor een luisterend oor, ervaringsverhalen en tips. TABOER is kosteloos toegankelijk voor alle boeren en tuinders in Nederland via: 088 – 888 66 08. Ga voor meer informatie naar www.taboer.nl.
- De vrijwilligers van **Zorg Om Boer en Tuinder** helpen ondernemers op een kruispunt om richting te bepalen en bieden een luisterend oor.
- **Regionale LTO-organisaties** staan hun leden graag bij op het gebied van ondernemersvraagstukken, maar ook bij vragen op het sociaal-emotionele vlak.

**Noot. Sinds het verschijnen van de vorige factsheet over suïcide onder agrariërs, zijn preciezere cijfers beschikbaar gekomen over de omvang van deze werksector. Dit heeft tot gevolg dat de prevalentiecijfers in de huidige factsheet enigszins afwijken van eerder gecommuniceerde cijfers.*

Bronnen

1. Kamer van Koophandel (2019). Standaard bedrijfsindeling.
2. Centraal Bureau voor de Statistiek (2023). Microdata.
3. Kuijk, J., Wessel, R., & Kunst, A. (2022). Een kwalitatief onderzoek naar het zoeken naar hulp door boeren met psychosociale problemen. TSG-Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen, 1-7.
4. Torske MO, Hilt B, Glasscock D, Lundqvist P, Krokstad S. Anxiety and Depression Symptoms Among Farmers: The HUNT Study, Norway. J Agromedicine. 2016;21(1):24-33.
5. Olf M, Koeter MW., Van Haaften E., Kersten PH, Gersons BPR. Impact of a foot andmouth disease crisis of on post-traumatic stress symptoms in farmers. Br J Psychiatry. 2005;186:165-166.
6. Psychosociale gezondheid van boeren. GGD IJsselland & Amsterdam AMC, 2019-2020.

113 zelfmoord
preventie

Denk je aan zelfdoding?

Neem dan 24/7 gratis en anoniem contact op:

Chat via 113.nl

Bel 113 of bel gratis 0800-0113